

VERBOUWERATIE

DICHTER BIJ DE STAD

STEFAN ROBBRECHT-ROLLER

VERBOUWERATIE

DICHTER BIJ DE STAD

© 2023 Stefan Robbrecht-Roller

Omslagillustratie: Felix Scheinberger

ISBN: 9789464927276

www.relaxtivist.net

Inhoud

I

10	...
12	De stad en de herinnering - 1
13	De stad en de herinnering - 2
14	De stad en het verlangen - 1
16	De stad en de herinnering - 3
18	De stad en het verlangen - 2
20	De stad en de tekens - 1
22	De stad en de herinnering - 4
24	De stad en het verlangen - 3
26	De stad en de tekens - 2
28	De subtiele stad - 1
30	...

II

34	...
37	De stad en de herinnering - 5
39	De stad en het verlangen - 4
41	De stad en de tekens - 3

- 43 De subtiële stad - 2
- 45 De stad en de uitwisselingen - 1
- 47 ...

III

- 50 ...
- 52 De stad en het verlangen - 5
- 54 De stad en de tekens - 4
- 56 De subtiële stad - 3
- 58 De stad en de uitwisselingen - 2
- 60 De stad en de ogen - 1
- 62

IV

- 66 ...
- 68 De stad en de tekens - 5
- 70 De subtiële stad - 4
- 72 De stad en de uitwisselingen - 3
- 74 De stad en de ogen - 2
- 75 De stad en de naam - 1
- 77 ...

V

- 80 ...
- 82 De subtiële stad - 5
- 83 De stad en de uitwisselingen - 4
- 85 De stad en de ogen - 3
- 86 De stad en de naam - 2

88 De stad en de doden - 1
90 ...

VI

92 ...
95 De stad en de uitwisselingen - 5
97 De stad en de ogen - 4
99 De stad en de naam - 3
101 De stad en de doden - 2
103 De stad en de hemel - 1
105 ...

VII

108 ...
110 De stad en de ogen - 5
111 De stad en de naam - 4
114 De stad en de doden - 3
116 De stad en de hemel - 2
119 De continue stad - 1
122 ...

VIII

126 ...
129 De stad en de naam - 5
131 De stad en de doden - 4
132 De stad en de hemel - 3
134 De continue stad - 2
135 De verborgen stad - 1
137 ...

IX

140	...
145	De stad en de doden - 5
148	De stad en de hemel - 4
150	De continue stad - 3
152	De verborgen stad - 2
154	De stad en de hemel - 5
156	De continue stad - 4
158	De verborgen stad - 3
160	De continue stad - 5
163	De verborgen stad - 4
165	De verborgen stad - 5
168	...

I

Het begon, een kiezeltje werd gevonden, een twijgje weggelegd, een greppel werd rechtlĳnig rechtgezet, een bosje tot haar opgeruimd bevorderd. Het hol verschoof zich van de achtergronden naar een goed geploegd, verbouwd geheel. Meer en meer kwamen er mensen die begrepen en aangrepen. Ze vergrepen zich aan kampementen.

Daarna was er geen houden aan. Het ging van hout naar erger, van steen naar stad. Er werd gebouwd, de lendenen naar voren. Er werd gesjouwd, de stenen in 't gelid. Wat eens als droom begon, werd door verval en opstaan nieuw geboren, werd uitvergroott, werd uitgegoten in een bedding. Handen hoffer mee de piramides hoog de helling op.

De stad onstond en raakte gewend aan drukke voeten, hapte naar haar eigen adem, beet haar eigen lagen stuk. De laagste stand, die kraakte, maar maakte de vooruitgang waar, de lawine van het recht-opstaand gebouw. De mensheid bouwde voor het heil van allen, voor de klankkast en de kleur, voor het groene dat ons op zou beuren en de drek uit ons vertrek beloofde weg te werken. Zuinig werden hongerdagen, helend hingen jarenlang de voorraadkamers vol.

Er vielen slaven uit de hemel, krachten die van continenten werden weggehaald om, holderdeholder, of ze wilden of ook niet, het beulwerk voor bolwerken op te knappen, om te knappen voor de koning en zijn troon. Zalen werden afgemeten, kregen luister, vulden zich met wetgeving en welvingen. Ze pronkten met hun halfpipes en haalden pa-

pegaaian uit de slingerplanten die zich toen al weelderig uitsloofden.

De zalen kregen sloten die met geen schoten meer kapot te krijgen waren. Het snurken in satijn werd ingeluid, het gapen in de straten, het slapen onder hemels die niet maagdelijk maar magistraal met koepels werden omgebogen.

Het uitzicht slonk, de heuvels namen vrede met het verderlopen op papier. Er werden grondstoffen gewonnen, behoeftes voor modern wonen strak gemoduleerd, geplooid. Rivieren legden zich als schoothondjes de wonden van kanalen toe. Ze legden zich als schoothondjes te strelen en genoten van de logge schepen op hun lijf.

Het stadsbeeld stond van dan af nooit meer stil, maar zong zijn macht verzegend mokermachtig richting alle stammen! Duizendmaal de roep om de starheid uit haar muren af te breken! Duizendmaal de architecten die zich door gebouwde torens en geëtableerd talent hun naam lieten graveren.

Temidden van die rijkdom en de uitgetrokken jungle stonden schrijvers op die met hun pen en perkament het permanente van de stad begonnen te beschrijven, de bevestiging van vestingen die voor- en verder mochten vallen in de omslag van het nageslacht.

Een dichter oreert over een uitgegleden stadsbrand, het onthoofd verleden en een oorlog tussendoor. Gehaast, geraast, staat niets nog recht wat niet rechtdoor werd uitgehold.

Met alle kanten open voor de beesten begeeft gezelligheid zich in de huizen. Muizen willen als aan wal geraakte kosmonauten naar het nieuwe van de chaos dringen. Het knappert, de overkant van water warmt op, het sop wordt soap en waarschuwt voor het schouwenspel, het schouwspel van een onheilspelling. Schoorstenen storten in en storen zich aan op en neer. Een dakgoot schiet het lood nog net voorbij het Noorden.

De as waait ons verbeelding in, de lens van hoe een kathedraal van binnen uit door duivels wordt verteerd. Gegeerd de vlammen van de rede, van hoe de paupers en de paus zo samen stonden staren naar een woongebied dat door het vuur het gure van ontbering wist te slikken, sluikgestort het snikken.

De hitte had mensenvlees te pakken, ontdeed het van zijn ziel en zonden, zonder ook maar iets van zoden aan de dijk te willen zetten, zonder ook maar iets van water aan te dragen dat de dorst uit knettergek had kunnen lessen. Het knetterde, het kraakte, waterlanders kwamen veel te laat om toen en daar de hel nog terug te dringen.

Vonken zongen door de wind een vuistslag op de stad die net haar onderdak had weten vinden.

Een belhamel begeeft zich op de sporen van zijn oorsprong, vertoont het voor hem uitgelegde fluisterland.

Ik wordt de assen in gedragen, de spil, het ei nabij, dat ei-zo-na de toekomst heeft gemist. De kom zwelt op, een cirkel die door mijn moeder in de Seine, in haar scène, werd gezet, een boom voor later, bang voor spoken, bang voor bochten. Mijn ommegang begint met baarmoeder en borstvoeding.

De kruimelweg beloofde mijn moeder een sprookje, niet de kruimeldief die op een diefje in haar onschuld wist te wroeten, de steegjes door, schavotten op. Ravotten deed ze daarna met de heksen in kadors, tot er opstand uit haar bekken wilde komen. Kabouters, de onbezonnen kapers, wisten toen het voortouw uit haar flodderbuik te halen, een boogscheut tot het ziekenhuis, het nieuwe schot de boeg al in.

Hoe mooi het heidense konijn dat uit haar hoed tevoorschijn kwam, de heide op. Ik was een python die zich met zijn schouders van zijn ouders wou bevrijden tot de schoot op afstand was gelegd. Mijn moeder had met groot gebaar de rol gelost.

Een ooievaar bracht bloemen en gevaar. Uitbundig ontsprong ik, de boreling, de opgeborrelde, het droomdecor, onder de wetenschap dat spruiten ooit hun biotoop ontgroeien. Ik was niet bang om uit de grot, mijn ogen vulden zich met grootsheid, nog sneller dan verwacht, de steunpilaar van stedenbouw te worden.

Een net aangekomen pelgrim valt op zijn knieën, valt door zijn lof de pracht van het portaal, de benen van het binnenschip, de aantrekking van opgetrokken torens met zijn woorden aan.

Moest ik durven, ik zou hier liggen. Ik zou me met mijn oog het kruis in laten trekken. Tot de nok in, wil ik mijn blik de kost geven. Dit alles is de gave van een glorieuze god, ik geloof niet langer in het gietwerk van louter mensenhanden.

Hoe bestaat het dat ik hier ben? Hoe kan het, dat hier, binnen mijn bereik, dit bouwwerk zijn rijkdommen aan me prijs wil geven? Gepri-viligeerd mag ik genieten, geborgen in gewelven, van de fijn gesneden baarden op de beelden, van de treden uitgehakt in steen. Een houten hel beheerst mijn ziel, nadat die door het uitgekerfde woud, het woordeloze in de wolken, aan lucht en luchtigheid is blijven kleven. Een beeldhouwer vermaakte ooit dit marmer tot een volle vrouwenboezem. Vandaag staat ze in steigers, wat me spijt, omdat er op haar huid dus geen geschiedenis valt af te lezen.

Ik haast me naar de hoeken, vind er buitenissen waar religie zich door middel van relaties aan de rijkste handelaren wist te knopen. Ze daalden na het kopen met hun daalders in de kryptisch-kerkelijke catacomben af. Hun doel? Hun zonden in een zinken kist het daglicht te onthouden. Het heleba van uitgebarsten randschandalen liet zich boven in het luister, subtieler nog met koorgefluister, naar een orgel-

punt van gul gegeven tot een gotisch machtig einde manoeuvreren. De schoonheid van het metselwerk, de opgedroogde huid van eeuwen.

Alles wordt door glasgefilterd licht getroffen. Fluwelen kroonjuwelen, die op zuilen door de aanraking van zon, door ramen, nooit tot rust wisten te komen. Hier schuift de helderheid de hel tot aan de rand en helemaal daarbuiten. Ik verspil me in de schaduwen, verlies me in de open ruimte. Mijn vingers mogen overal het stof van overbodig goud beroeren, de revolutie van de kunst, de kern die het altaar van de preekstoel weet te onderscheiden.

De vieringstoren raakt me in het hart, verscherpt het blikveld in mijn benen. Boven staar ik naar de mensen die zich uit het hoogtepunt, uit vragen, trachten weg te vagen, wat niet lukt. Ze worden ingehaald door wapperend lawaai van klokken, door vlaggen, door hoeren en hoeras die op de plichten en de onschuld willen wijzen. Ik ga zo graag verloren vreemd!

De afstand die ik tot de bodem voel, heb ik niet de bomen of een opgeklommen stam te danken. Ik dank haar de macht en majesteit van kathedralen, het hoogkoor dat werd uitverkoren om mijn handen naar de hemel uit te strekken. Met de tocht nog in mijn knapzak leg ik in de middenbeuk vermoeidheid van me af, de routine van een week op wandel. Het schrijden door de open ruimte maakt me poedelnaakt, laat op me komen de volkomenheid!

De grenzen van mijn huid en huis zijn door de Gregorianen, het gezang, ver uit de buurt van treurigheid gelegd. Ik buig heel diep, laat uit mijn lijf mijn lof hier voor de stedelingen wortelen.

Antiquairs en kerkhofbeheerders openen met trots de poorten naar hun hemels rijk.

Op beendermeel en ebbenhouten tafels, tussen overgangen door, bevinden zich de broze stukken die door sterven zonder stelen kwamen aangewaaid. Opgetast en afgestoofd ontladen er zich spinnen van het door de kamer herontdekte kunststuk, iets dat al jaren vrede wist te nemen met het achter een vitrine blijven liggen. Door de rommelmarkt miskennen doorsnee mensen wat als achteloos geacht de installaties van paleizen moest verlaten.

In dit binnenschap van bijna afgedankte waren kakelen nog enkel kenners als er iemand als de kippen bij is om een koopje op de kop te tikken, om een dommelende schoonheid uit haar winterslaap te kussen. In de winkel wordt wel eens iets weggemoffeld, iets dat van waarde is, iets dat de jeugd vervuiling van haar tijdvak noemt en haar imago doet vervellen. De buizerd die is opgezet, bijvoorbeeld, haatte vast de schutter die hem op zijn schouw heeft neergezet, om naar te kijken. Een opstopping van vogelvlucht. Prachtgewaden worden doorgegeven, ook al hangt er nog het vruchtvlees van een voorganger aan vast. Wie koestert nu een opvolging, een vroeger ver verleden zonder wroeging, zonder losgeweekte, uitgekweekte mottebollen?

Was er maar een plaats of modus waar de overgave van het éne naar het andere goed geregeld wordt, echt plaatsvindt. Ze mogen er

toch nog zijn, de afgemagerden en uitgebleekten, de uit-het-zicht-gelegden? Ja, toch? Kleinkinderen weten van welk hout nog pijlen en hun doodskisten te maken! Afgemaakt, hun prille toekomst! Ze besparen op het aanverwante om het navenante aan de wand te kunnen nagelen.

We zoeken in de rommel naar een aangepast formaat om feestend toch de dierbaren uit liefde in ons alledaagse leven uit te houden. Ze zijn niet weg, ze hebben plaats, hier in de stad. De waarzeggers bewijzen het en wrijven op hun bol, bewijzen dat er iemand meekijkt aan de overkanten van de glasplaat. Tranen janken aan weerszijden, denken aan het mooie dat ons de gezamenlijke dagen in doet binden. We blinken amuletten op, het feest is uitgelopen. We laten alle luiken open en verdrijven het verdriet.

Een priester legt de ingang van de catacomben vrij. Prins Carnaval springt op de kar, omdat hij dat heeft ingezien door Mexico. Onontgonnen lucht vergunt ons een welgekomen zucht van opluchting. Skeletten worden in een ommekeer, de ommegang, het leven in gestapeld. Ze zijn op reis, dat klopt, maar mogen telkens hun thuisbasis bezoeken, de zerken, waar zeuren samen met het treuren kan beginnen, omdat het leven o-zo kort is. Kwetsuren, ook de werkuren, doen er in het donker niet meer toe. Ze zijn gelijk, de stervenden van gisteren, de stervenden van morgen. We schransen alle afgeschraapte botten met plezier de kelen door, en steken onze vreugdevuren tot we stokken aan. Tot een kot in de nacht is ons vandaag het kot te klein.

In de wandelgangen gaan we zelden hand in hand. Geliefden die de dood verkiezen boven pozen, pozen zij aan zij. Verder gaan, vergaan, behoort nu eenmaal tot de stuff, het stof, waarvan wij, sprookjes, zijn gemaakt. De kerkhofbeheerders, antiquairs, hebben bakens voor ons uitgezet, banken om ons op en neer te laten, om te verhalen wat de nasmaak van een mensenleven is.

Een kersvers paar geraakt de tempel van vervoering in, een theaterzaal, een cinema. De cocktailbar is voor de jonkies haven-lavenloos geopend.

Baarden en bevelen delen hier het schickimicki van de jeugd, die nooit een vlucht naar goede oorden omwille van klimaatgeschiedenis genomen heeft. Liever het hier en nu, de eigen stal, het Cuba van de jaren zestig, maar dan stilletjes en stijlloos, met een toast, citroentje in de coupe, als troost. De bodem is bereikt, een bodem vol met suiker. We zuigen aan de zurigheid, bedenken ons de zon, het strand, de plajas om te paraderen als een opstapje, het paradijs.

Een film gaat aan het rollen en start een rollercoaster door ons heen, de binnenwereld van protagonisten die voor veel geld gevoelens op de doeken willen, gevoelens willen opdoeken, gevoelens aan de man brengen door tongen in de smoelen van hun tegenspelers te steken. Stil gesmoord, in donkerrode zitjes, laten we de zaal voor wat die is en graaien onze vingers heel gefocused in de poppen en de popcorn naast ons. Een storing kruimelt, knistert, iemand knippert met het licht. De lampen zijn met blikken en met blozen omwolkt. Nieuwe kaakspierkrakers ontladen zich in lachlawines. Ons is geen water in het zwarte meer gegund. We gummen onze wereld uit, een wervelende show! We vernielen ons in wat-dan-nog-geweld. De jonkies krullen het plafond de rode pluche van hun billen rond, het leeggeveegde podium, de